

# همت و تلاش

## باینشی جامع

کار و انرژی مضاعف، بیشتر از آن که متوجه کمیت و حجم کارها باشد، کیفیت، اتقان و استحکام امور را نشانه می‌رود. همت، علاوه بر اراده، نیت را هم در برمی‌گیرد. امام صادق (ع) می‌فرماید: «وقتی نیت برای انجام امری قوی باشد، بدن از عملی ساختن آن ابراز ناتوانی نخواهد کرد.» نیت قوی، اراده‌ی محکم و استوار، اعتماد به نفس، خودباوری و عزم جزم، همگی در ردیف «همت مضاعف» اند. کار مضاعف در فضایی که همت مضاعف پدید می‌آورد، شکل می‌گیرد. یعنی اگر همت و اراده و نیت قوی وجود نداشته باشد، کار و تلاش مورد نظر انجام نمی‌گیرد.

خوشبختانه در علم مدیریت روز، دو واژه‌ی «همت مضاعف و کار مضاعف» به درستی پردازش شده و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. مهندسان، پزشکان، معلمان، صنعت‌گران، کشاورزان و همه‌ی مدیران و کارشناسان در سطوح مختلف مدیریت و تصمیم‌گیری می‌توانند آن را عملیاتی کنند. فرایندی که همت و کار مضاعف در آن تعریف می‌شود، با فرایند بهره‌وری (کارایی و اثربخشی) و فرایند مصرف و استفاده‌ی بهینه از منابع و قناعت پیشه کردن قرین است. پیام مضاعف دو واژه‌ی «همت و کار» به زیبا کار کردن، درست کار کردن و با نیت خالصانه کار کردن است نه صرفاً سخت و طاقت‌فرسا کار کردن. از یک سو باید تمایز کار مضاعف با اعتیاد به کار و از سوی دیگر با اختصاص همه‌ی زمان به کار را تشخیص دهیم. تمایز کار و استفاده بهینه از زمان به نحوی که فرصتی برای عبادت، تفکر، استراحت و تفریح و با خانواده بودن فراهم سازیم.

آن چه سخت کار کردن را معنا می‌بخشد، زیبا و درست کار کردن است. یاد بگیریم در عین کار و تلاش بسیار، تشخیص راه درست و اطمینان از درستی کار را به خاطر داشته باشیم. چه بسا همه‌ی وقت را به کار اختصاص می‌دهیم، اما نتایج آن ضعیف و گاهی بیهوده است. آن چه ما را به مقصد می‌رساند همت و تلاش همراه با بینشی مبتنی بر جامعیت کار است.

عادت به پیروی از روش‌های کهنه و عدم استقبال از روش‌های نوین و نوآوری و خودنوشدگی، دامی جدی است که باید مواظب باشیم تا در آن نیفتیم. اصرار به انجام کارها با یک روش واحد، سازمان ما را به اصطلاح قفل می‌کند؛ به این معنی که تلاش‌ها مضاعف می‌شود، پیگیری و کنترل دو برابر می‌گردد، اما کار پیش نمی‌رود و کارکنان تحت پوشش نیز ناراضی‌تر می‌شوند؛ چون ما به انجام کاری اصرار می‌ورزیم که روش آن کاملاً ناکارآمد است. دلیلی ندارد به انجام فعلیتی با روش قدیمی و تکراری ادامه دهیم. بهتر است آن را کنار بگذاریم و با خلاقیت و نوآوری خود و همکارانمان روشی نو ابداع کنیم، یا از مشورت، راهنمایی و تجارب دیگران استفاده کنیم و راه‌حل‌های بهتری برگزینیم. یکی از نقطه‌های مهم عزیمت رفتارها و روش‌های کهنه و سنتی، پذیرش نارسایی در بازده و عملکردمان است. اگر قبول داشته باشیم که وضعیت موجودمان مطلوب نیست، آن گاه می‌توانیم یک قدم به جلو برداریم. ■

سردبیر